

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

flaga

mapa

godło

1. Podstawowe informacje i sytuacja gospodarcza

Dane ogólne

Powierzchnia:	9,6 mln km ²
Ludność:	1,412 mld
Waluta:	Renminbi (juan)
Ustrój:	republika socjalistyczna o systemie jednopartyjnym
Podział administracyjny:	22 prowincje, 5 regionów autonomicznych, 4 miasta wydzielone, 2 specjalne regiony administracyjne (Hongkong i Makau)
Religia:	obowiązuje ateizm państwowy
Głowa państwa (przewodniczący):	Xi Jinping
Premier	Li Keqiang
Minister handlu	Wang Wentao

Najważniejsze wskaźniki makroekonomiczne

	2016	2017	2018	2019	2020
PKB (w mld USD)	11 221,8	12 062,2	13 368,07	14 140,1	14,72
PKB na 1 mieszkańca (w tys. USD)	8 116	8 677	9 580	10 099	10,38
PKB (wzrost w %)	6,8	6,9	6,7	6,1	2,3
Inflacja (w %)	2,0	1,55	2,1	2,9	2,4
Bezrobocie (w %)	4	3,9	3,8	3,6	3,8
Eksport towarów (w mld USD)	1 989,5	2 216,2	2 417,4	2 498,4	2591,1
Import towarów (w mld USD)	1 500,6	1 740,3	2 022,3	2 076,9	2055,7
Bezp. inwestycje zagr. w ChRL (w mld USD)	174	166	235	187	163
Bezp. inwestycje ChRL za granicą (w mld USD)	216	138	143	136	109
Średnie mies. wynagrodzenie – miasta (RMB)	5630	6193	7034	b.d.	9004

Źródło: IMF, OECD, rząd ChRL, Statista

2. Polityka gospodarcza

Rozpoczęta w 1978 r. polityka reform i otwarcia na świat doprowadziła do bezprecedensowego przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego Chińskiej Republiki Ludowej i spowodowała, że kraj ten awansował do grona największych światowych potęg gospodarczych i politycznych. W ciągu 40 lat liczba mieszkańców Chin żyjących w skrajnym ubóstwie zmniejszyła się o blisko 800 mln. W 2017 roku Chiny wytworzyły 27,8% światowego wzrostu PKB.

Szczególnie widoczny jest wzrost znaczenia Chin w handlu międzynarodowym. W 2017 wartość towarowych obrotów handlowych Chin z zagranicą sięgnęła 4 bln. USD, w konsekwencji czego kraj ten wytworzył 11,5% wartości globalnego handlu towarami. W tym samym roku Chiny wyeksportowały i importowały usługi o wartości ok. 700 mld. USD. Wg danych Światowej Organizacji Handlu (2016 r.) głównymi odbiorcami chińskich produktów są: USA (18,4%), państwa UE (16,2% - w tym Niemcy 3,1%), państwa ASEAN (12,2%), Japonia (6,2%), Korea Pd. (4,5%). W tym samym okresie głównymi partnerami w imporcie były: państwa UE (13,1%, w tym Niemcy 5,4%), kraje ASEAN (12,4%), Korea Pd. (10%), Japonia (9,2%), Tajwan (8,7%) USA (8,5%).

W 2017 r. wartość chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych sięgnęła 1,4 bln. USD, co uczyniło Chiny drugim największym inwestorem w skali globalnej. Skromniej przedstawiają się jednak statystyki dot. chińskich inwestycji w sektorach wytwórczych. Ich wartość pozostaje wciąż znacznie mniejsza od wartości globalnych inwestycji z USA i Japonii i jest porównywalna z wartością inwestycji koreańskich. Pod względem sektorowym chińskie FDI w sektorach wytwórczych koncentrują się przede wszystkim w sektorze wydobywania i przetwórstwa ropy naftowej (25%), sektorze wydobywania i przetwórstwa metali i surowców niemetalicznych (22%), sektorze chemicznym (14%).

Na uwagę zasługuje rola Hongkongu jako pośrednika we współpracy handlowo-inwestycyjnej między Chinami a światem zewnętrznym. W 2016 r. Specjalny Region Administracyjny Hongkong był odbiorcą 13,7% chińskiego eksportu. W tym samym czasie 65% bezpośrednich inwestycji zagranicznych napłynęło do Chin *via* Hong Kong (81,5 mld USD), a zarazem region ten był odbiorcą 51% chińskich inwestycji bezpośrednich (86,2 mld. USD).

Promowana przez Chiny od czasu wystąpienia światowego kryzysu finansowego internacjonalizacja ich własnej waluty przynosi zauważalne skutki. Porozumienia o rozliczeniach handlowych we własnych walutach z Chinami (jako opcja w stosunku do rozliczeń wyłącznie w walutach wymienialnych) zawarły banki z takich krajów jak Wielka Brytania, Francja, Rosja, Brazylia, Japonia, Indie, Chile, Arabia Saudyjska i RPA. Od 1 października 2016 roku w skład koszyka walut SDR (Specjalnych Prawa Ciągnięcia), obok dolara amerykańskiego, euro, jena japońskiego i funta brytyjskiego dołączył także chiński juan.

W 2014 r. rząd chiński przyjął nową koncepcję rozwoju gospodarczego, znaną pod angielską nazwą *new normal*. Celem stało się zwiększenie znaczenia konsumpcji i popytu wewnętrznego kosztem inwestycji i popytu zewnętrznego, a także położenie większego niż dotychczas nacisku na jakość wzrostu gospodarczego. W 2015 r. po raz pierwszy w historii udział sektora usług w chińskim PKB przekroczył 50%. Wzrost gospodarczy w coraz większym stopniu jest także napędzany przez konsumpcję, aczkolwiek jest to w większym stopniu wynik spadku inwestycji, niż wzrostu wydatków konsumpcyjnych.

W ostatnim czasie Chiny odnotowują pewne spowolnienie gospodarcze, wynikające w znacznej mierze ze spadku inwestycji (spowodowanego m.in. utrzymującą się nadwyżką zdolności produkcyjnych w niektórych sektorach przemysłu), a także ograniczeniem inwestycji w nieruchomości i infrastrukturę z powodu rządowych restrykcji odnośnie do możliwości zaciągania kredytów hipotecznych oraz zaciągania pożyczek przez władze prowincji i regionów. Odnotowano spowolnienie wzrostu eksportu, spowodowane konfliktem handlowym z USA i ogólną niepewnością w handlu międzynarodowym. Według prognoz OECD wzrost gospodarczy w Chinach wyniesie 6,2% PKB w 2019 r. i 6% PKB w 2020 r.

Dużym wyzwaniem pozostaje wciąż wysokie zadłużenie rządów prowincjonalnych oraz przedsiębiorstw (w tym drugim wypadku – 160% PKB w 2017 r.). Rośnie także zadłużenie gospodarstw domowych. Narasta problem niedoboru siły roboczej, spowodowany starzeniem się społeczeństwa. Stwarza on presję na wzrost płac – zwł. w dużych miastach w głębi kraju.

Ważniejsze strategie i inicjatywy gospodarcze rządu ChRL

Inicjatywa „Pasa i Szlaku” (*Belt and Road Initiative* – BRI) została ogłoszona przez przewodniczącego ChRL Xi Jinpinga w 2013 r. Początkowo była przedstawiana jako szeroko zakrojony projekt integracji regionalnej, ukierunkowany na budowę nowych oraz rozwijanie istniejących połączeń morskich i lądowych między Chinami a Europą, Bliskim Wschodem i Afryką w celu zwiększenia wymiany handlowej i współpracy inwestycyjnej. Docelowo miała doprowadzić do powstania efektywnej i wydajnej sieci dróg, linii kolejowych, portów, lotnisk, gazociągów i rurociągów, sieci telekomunikacyjnych łączących państwa leżące wzdłuż starożytnego Jedwabnego Szlaku.

W przeciągu kilku ostatnich lat zakres BRI w praktyce rozszerzył się zarówno geograficznie, jak i tematycznie. Jej globalny zasięg obejmuje obecnie także kraje Ameryki Środkowej i Południowej, a pod względem tematycznym inicjatywa – pierwotnie planowana jako projekt ukierunkowany na rozwój połączeń infrastrukturalnych – obejmuje obecnie m.in.. współpracę w dziedzinie badań i rozwoju, czy zapobiegania katastrofom naturalnym i degradacji środowiska naturalnego.

Szacuje się, że realizacja celów BRI będzie wymagać zmobilizowania przez Chiny funduszy o wartości ok. 1 bln. USD w ciągu kolejnych 10 lat. W 2018 r. wartość dotychczas uruchomionych lub uzgodnionych w ramach BRI projektów szacowano na 250 mld USD.

Wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę ChRL

Wybuch pandemii COVID-19, w tym w szczególności kilkumiesięczne zamknięcie gospodarki w pierwszych miesiącach 2020 r., zgodnie z oczekiwaniami wpłynęły bardzo negatywnie na sytuację gospodarczą ChRL. W I kwartale 2020 r. PKB skurczył się o 6,8%, co stanowi najgorszy wynik od 1992 r., kiedy to po raz pierwszy zaczęto publikować statystyki chińskiego wzrostu. Ujemny wzrost PKB był w znacznej mierze spowodowany spadkiem konsumpcji krajowej, która zmniejszyła się o 12,5%. Jednocześnie inwestycje w środki trwałe zmniejszyły się o 16%, odnotowano także spadek wartości

dodanej w sektorze przemysłowym (o 8,4%). Według danych za kwiecień 2020 r. import spadł o 14,2%, podczas gdy eksport wzrósł o 3,5%, napędzany m.in. przez rosnący popyt z krajów ASEAN, które w tym czasie zastąpiły UE na pozycji najważniejszego partnera handlowego Chin.

O ile duże przedsiębiorstwa państwowe były w stanie stosunkowo szybko wznowić produkcję, o tyle z nieporównywalnie większymi trudnościami zmagał się sektor prywatny, który wytwarza prawie 2/3 PKB i odpowiada za blisko 80% zatrudnienia. Szacuje się, że w styczniu i lutym 2020 r. ogłosiło upadłość ok. 247 tys. przedsiębiorstw prywatnych. Szczególnie ucierpiały przedsiębiorstwa z branż: turystycznej, transportowej, sprzedaży detalicznej i hurtowej, gastronomicznej. Silny wzrost nadal odnotowywały natomiast sektory IT i finansowy. W I kwartale 2020 r. bezrobocie w miastach osiągnęło rekordowy poziom 5,8%, co oznacza, że bez pracy pozostawało ok. 25 mln obywateli. W oficjalnych statystykach nie są jednak ujmowani migranci zarobkowi oraz osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Z tego powodu liczba bezrobotnych jest bez wątpienia wyższa. Dochody gospodarstw domowych skurczyły się o niemal 4%.

Firmy europejskie przewidują znaczny spadek przychodów z działalności na rynku chińskim. Badania przeprowadzone w marcu i lutym 2020 r. na zlecenie izb handlowych Francji, Austrii, Włoch i Niemiec wskazują, że ponad 70% ankietowanych firm spodziewa się spadku przychodów na rynku chińskim o ponad 10%.

Pekin nie zaprezentował pakietu ratunkowego porównywalnego z tym zastosowanym podczas kryzysu lat 2008–2009. Eksperci pozostają zasadniczo zgodni, iż Chiny mają obecnie niewielkie pole manewru w zakresie stymulacji monetarnej oraz fiskalnej, przede wszystkim z powodu niezwykle wysokiego zadłużenia sektora przedsiębiorstw i władz lokalnych. Już teraz sektor chińskich korporacji posiada najwyższy w świecie wskaźnik długu do PKB.

Rząd ChRL wdrożył łącznie ok. 90 środków zaradczych w celu wsparcia przedsiębiorstw oraz zwiększenia zatrudnienia, obejmujących m.in.: obniżenie podatków i wielu opłat (np. za przejazd autostradami), zmniejszenie cen energii, udzielanie preferencyjnych pożyczek, zatwierdzenie emisji specjalnych obligacji władz lokalnych. W trakcie sesji Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, która odbyła się w Pekinie 22–28 maja 2020 r., premier Li Keqiang zapowiedział znaczny wzrost wydatków rządowych, a także prowadzenie bardziej elastycznej polityki monetarnej, w tym redukcję stopy rezerw obowiązkowych, stóp procentowych czy wprowadzenie specjalnych linii kredytowych dla banków. Zapowiedziano znaczne zwiększenie wydatków infrastrukturalnych, w tym na przede wszystkim na rozwój tzw. nowej infrastruktury (sieci teleinformatyczne, sieć 5G, sztuczna inteligencja, duże zbiory danych, stacje ładowania EV, rozwój internetu przemysłowego), a także na rewitalizację miast i rozwój infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej (wydatki na infrastrukturę kolejową mają wzrosnąć o równowartość 14 mld USD).

Chiny ostatecznie zakończyły 2020 r. ze wzrostem PKB na poziomie 2,3%, co udało się w niewielu krajach świata, ponieważ Według prognoz Banku Światowego globalne PKB w 2020 r. z powodu pandemii zmalało o 4,3%. Ten fakt potwierdza tezę, że Chiny stają się coraz silniejszym graczem w polityce międzynarodowej. Do wzrostu PKB w „covidowym” roku przyczynił się bardzo silny eksport, który według oficjalnych statystyk był o 3,6% wyższy niż w 2019r. oraz miał rekordową wartość 2,49 bln USD. Ponadto udział Państwa Środka w światowym eksporcie zwiększył się w ubiegłym roku o 1,6 pkt. proc. i wyniósł 14,7%,

Wg Reutersa ożywienie gospodarcze w 2021 r. w Chinach może wynieść aż 8,4 proc. licząc rok do roku. W przypadku utrzymania takiego tempa rozwoju, Chiny zostaną największą globalną gospodarkę oraz równocześnie będą prowadzić aktywniejszą i bardziej asertywną politykę międzynarodową.

Założenia XIV planu pięcioletniego na lata 2021–2025

W marcu 2021r. na zjeździe Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych zatwierdzony został XIV Plan Pięcioletni. W proces konsultacji nowej strategii zostało zaangażowane bezpośrednio najwyższe kierownictwo KPCh, co świadczy o ogromnym znaczeniu omawianego zagadnienia. Priorytetowe znacznie ma odgrywać koncepcja „podwójnego obiegu gospodarczego”, która ma

przyczynić się m.in. do zniwelowania ryzyka związanego z wpływem światowej gospodarki na chiński rynek, a przede wszystkim do ograniczenia negatywnych skutków amerykańskiej polityki wobec Państwa Środka.

Fundamentami gospodarki podwójnego obiegu ma być pogłębienie reform strony podażowej oraz wykorzystanie ogromnego potencjału rynku wewnętrznego. W „gospodarce podwójnego obiegu” funkcjonują dwa powiązane ze sobą systemy produkcji i przepływu towarów i usług. System obiegu krajowego jest systemem podstawowym, a system wymiany handlowej z zagranicą ma być system pomocniczym. Kluczową kwestią ma być stworzenie na wewnętrznym rynku prawidłowo działających powiązań między podażą a popytem, w których nacisk położony jest nie tylko na produkcję i konsumpcję, lecz również na dystrybucję i obieg towarów i usług, co wymaga udoskonalenia działania łańcuchów dostaw i technologicznych innowacji. W przypadku obiegu zewnętrznego celem będzie stworzenie systemu, którego zadaniem będzie dostarczanie surowców i komponentów na potrzeby produkcji krajowej oraz umożliwienie pozyskania technologii i kapitałów dla jak najlepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Ponadto koncepcja „podwójnego obiegu gospodarczego” zwraca uwagę na pozyskanie przez chińskie przedsiębiorstwa technologii, które umożliwią im wytwarzanie zaawansowanych technologicznie produktów. Realizacja tego punktu będzie mogła być możliwa poprzez współpracę krajowych firm oraz dzięki przejmowaniu zagranicznych przedsiębiorstw, które posiadają technologie i know-how. Kolejną ważną kwestią jest zrealizowanie celu związanego z kontrolą nad łańcuchami produkcji, który jest możliwy poprzez wymuszanie na zagranicznych firmach lokalizacji produkcji. W interesie rządu chińskiego jest związanie się firm zagranicznych z rynkiem chińskim, gdyż to ułatwia kontrolę nad nimi.

XIV Plan Pięcioletni ma przygotować Chiny do długotrwałej rywalizacji ze Stanami Zjednoczonymi, których polityka *decouplingu* wpłynęła negatywnie na chińską gospodarkę, a przede wszystkim na sektor technologiczny. Rezultatem wdrożenia nowej strategii ma być bowiem „zredukowanie zależności od Ameryki przy jednoczesnym zwiększeniu zależności reszty świata od Chin”.

Wdrożenie nowej, chińskiej koncepcji będzie miało bezpośredni wpływ na polskie przedsiębiorstwa, które mogą negatywnie odczuć te zmiany. Polskie przedsiębiorstwa powinny przede wszystkim przygotować się na rosnącą chińską konkurencję zarówno na polskim, jak i zagranicznych rynkach we współpracy z polskimi agencjami państwowymi.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

a) UE – Chiny

Podstawowym dokumentem prawnym regulującym współpracę UE – Chiny jest „Umowa o handlu i współpracy” (*EU-China Trade and Cooperation Agreement*) z 1985 roku.

W 2007 r. UE i Chiny rozpoczęły negocjacje nowej umowy o partnerstwie i współpracy (*Partnership and Cooperation Agreement – PCA*).

W 2021 r. weszła w życie umowa UE-Chiny ws. współpracy w zakresie oznaczeń geograficznych i ich ochrony.

W 2013 r. UE i Chiny rozpoczęły negocjacje ws. kompleksowej umowy inwestycyjnej (CAI). 30 grudnia 2020 r. Komisja Europejska ogłosiła zakończenie negocjacji i osiągnięcie politycznego porozumienia w sprawie CAI. Prace techniczne nad ostatecznym tekstem porozumienia nadal trwają. Przedstawienie Radzie UE projektów decyzji ws. podpisania i zawarcia CAI było planowane na przełomie 2021/2022 r. Następnie umowa miała zostać przekazana do Parlamentu Europejskiego. Proces ten stoi obecnie pod znakiem zapytania w związku z przyjęciem przez UE w marcu 2021 r. sankcji wobec Chin i natychmiastowymi chińskimi kontrsankcjami wobec UE.

b) Polska – Chiny

Podstawę prawną dwustronnych stosunków gospodarczych stanowią m.in.:

- i. Umowa między Rządem PRL a Rządem ChRL o cywilnej komunikacji lotniczej, podpisana w Pekinie w dniu 20 czerwca 1986 r.;
- ii. Umowa między Rządem PRL a Rządem ChRL w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, zawarta w Pekinie 7 czerwca 1988 r.;
- iii. Umowa między Rządem PRL a Rządem ChRL w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, zawarta w Pekinie w dniu 7 czerwca 1988 r.;
- iv. Umowa między Rządem RP a Rządem ChRL o współpracy w transporcie morskim, podpisana w Warszawie w październiku 1996 r.;
- v. Umowa między Rządem RP a Rządem ChRL o współpracy gospodarczej, podpisana w Warszawie, w czerwcu 2004 r.;
- vi. Porozumienie między Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi RP a Ministerstwem Rolnictwa Chińskiej Republiki Ludowej o współpracy w ramach Polsko-Chińskiego Centrum Nauki i Technologii Rolnej, podpisane w Poznaniu, w dniu 21 września 2015 r.

4. Wymiana handlowa z Polską (w mln USD)

	2016	2017	2018	2019	2020	Wzrost 2020/2019
OBROTY	25 919,6	29 540	33 777,1	35 585	40 997,8	15,2%
EKSPORT	1912,2	2303,8	2497,8	2969,6	3380,6	13,8%
IMPORT	24 007,4	27 236,2	31 279,3	32 615,4	37 617,2	15,3%
SALDO	-22 095,1	-24 932,4	-28 781,6	-29 645,8	-34 236,6	x

Źródło: Insigos – MPiT, GUS

Roczna wartość towarów sprowadzanych z Chin do Polski w ciągu pięciu ostatnich lat wzrosła o prawie 50%. Pomimo dużego wzrostu kosztów transportu z Chin, z którym zmagają się polskie firmy, trend większej wymiany handlowej jest kontynuowany.

W 2020 r. Chiny zajmowały 2. miejsce na liście największych partnerów handlowych Polski, w tym 2. miejsce na liście głównych importerów i 20. miejsce na liście destynacji eksportowych. Po pewnym załamaniu w 2015 r. wzajemne obroty handlowe odnotowują stały wzrost.

Chiny są państwem, z którym Polska odnotowuje największy deficyt handlowy. Utrzymuje on w dodatku stałą tendencję rosnącą. Niemniej należy odnotować, że co najmniej 30% polskiego importu z Chin stanowi import zaopatrzeniowy. Od 2017 r. odnotowujemy wzrost polskiego eksportu do Chin. Szczególnie widoczny był on w 2019 r., co tłumaczyć można m.in. efektem otwarcia chińskiego rynku na niektóre polskie produkty rolno-spożywcze (zwł. mięso drobiowe) oraz wpływem konfliktu handlowego USA-Chiny.

Wśród produktów eksportowanych do ChRL w 2020 r. najważniejsze miejsce zajmowały: miedź rafinowana (563 mln USD – 16,5%), silniki (160 mln USD), koks i półkoks z węgla (124 mln USD), mleko, śmietana i serwatka (112 mln USD), zespoły elektroniczne (101 mln USD). Z produktów konsumenckich najbardziej wzrósł eksport mleka i piwa.

Najważniejsze pozycje w imporcie z ChRL stanowiły natomiast: części do kamer telewizyjnych oraz telewizorów i radioodbiorników, smartfony i telefony komórkowe, laptopy i notebooki, zespoły elektroniczne, maszyny do odbioru, konwersji i transmisji lub regeneracji głosu, obrazu bądź innych danych, konsole i urządzenia do gier wideo.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Inwestycje chińskie w Polsce

Skumulowana wartość chińskich inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2019 r. wyniosła wg NBP 976,5 mln USD (uwzględniając Hongkong i Makau). Z obliczeń Mercator Institute for China Studies wynika z kolei, że biorąc pod uwagę skumulowaną wartość chińskiego kapitału (wszystkie transakcje zrealizowane w latach 2000–2020) nasz kraj plasuje się obecnie na drugim miejscu w Europie Ś–W z wynikiem 2,2 mld EUR (na 1. miejscu w regionie są Węgry). To samo źródło wskazuje, że w 2020 Polska była drugim największym odbiorcą chińskich FDI w UE, z wynikiem 815 mln EUR – gł. dzięki jednej transakcji, tj. przejściu przez chiński kapitał aktywów firmy logistycznej Goodman Group.

Inwestorzy chińscy są odpowiedzialni jedynie za niewielką część kapitału napływającego do Polski. W 2019 r. inwestycje z szeroko rozumianego Greater China region stanowiły zaledwie 3,15% wszystkich inwestycji, które napłynęły do Polski. Dominują przejścia istniejących przedsiębiorstw (z polskim lub z zagranicznym kapitałem) oraz fuzje, mniej jest natomiast inwestycji typu greenfield. Aktywność chińskich inwestorów w ostatnim czasie koncentrowała się na sektorze e-commerce (magazyny, centra logistyczne). Polska pozostaje także atrakcyjną lokalizacją dla inwestorów z sektora motoryzacyjnego (m.in. firm związanych z produkcją ogniw litowo-jonowych).

Z obliczeń GUS wynika, że na koniec 2019 roku funkcjonowało w Polsce 607 spółek z kapitałem chińskim (w tym 51 z Hongkongu), z czego 98 zatrudniało dziesięć lub więcej osób. Na polskim rynku obecne były 33 firmy, w których kapitał chiński (uwzględniając hongkoński) przekraczał 1 mln USD.

Inwestycje polskie w Chinach

Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Chinach na koniec 2019 r. wyniósł wg NBP ok. 182,5 mln USD (uwzględniając Hongkong i Makau).

Spośród większych polskich podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą w Chinach, wymienić można m.in. KGHM, Selena, Davis, Aero AT, Aiut, Sanok Rubber Company, Maflow, Famur, Fasing, Solution4Labs, VTS Group, Hatrans. Większość polskich firm prowadzi działalność produkcyjną w Chinach poprzez spółki *joint venture* z partnerem chińskim.

6. Dostęp do rynku i warunki prowadzenia działalności gospodarczej

10. edycja raportu Komisji Europejskiej nt. barier dla unijnego handlu i inwestycji wskazuje, że w 2019 r. Chiny nadal zajmują pierwszą pozycję na liście państw stosujących największą liczbę barier dla eksportu i inwestycji z UE. We wspomnianym raporcie Komisja Europejska zidentyfikowała 38 takich barier, z czego cztery zostały zarejestrowane w 2019 r.

Spośród barier, z którymi mierzyć się muszą polscy eksporterzy i inwestorzy, wskazać należy w pierwszym rzędzie:

A. Bariery weterynaryjne:

- zakaz importu polskiej wieprzowiny z powodu epidemii ASF – brak uznawania zasady regionalizacji;
- zakaz importu polskiej wołowiny z powodu choroby BSE;

- restrykcje w eksporcie materiału biologicznego UE z powodu wystąpienia *Schmallenberg virus* (SBV);
- długotrwałe procedury zatwierdzania produktów pochodzenia zwierzęcego oraz zatwierdzania przedsiębiorstw do eksportu na rynek chiński.

B. Bariery fitosanitarne:

- konieczność przeprowadzenia uciążliwych procedur analizy ryzyka dla produktów pochodzenia roślinnego (warzywa i owoce, produkty przetworzone – np. mąka);
- restrykcyjne i nieprzejrzyste wymogi certyfikacji bezpieczeństwa dla produktów rolno-spożywczych o niskim ryzyku.

C. Bariery techniczne:

- restrykcyjne i niekompatybilne z rozwiązaniami międzynarodowymi standardy techniczne dla importowanych mebli;
- uciążliwe przepisy w zakresie rejestrowania i etykietowania kosmetyków.

Do powyższego dodać należy również generalne utrudnienia dla unijnego eksportu, w tym zwłaszcza:

- A. Nierespektowanie przepisów IPR (naruszanie praw autorskich, rejestracja lub zakup znaków towarowych zgłoszonych w złej wierze), przymusowy transfer technologii.
- B. Restrykcje dla inwestycji zagranicznych (w tym *joint ventures*) w obszarach: usługi ICT, usługi i towary środowiskowe, usługi finansowe, przesyłki, usługi prawne, sektor zdrowia, motoryzacyjny, budowlany, zaawansowanej inżynierii, ropy i gazu.
- C. Chińskie środki bezpieczeństwa w sektorze IT i cyfrowym (min. regulacje OSCCA, MLPS),
- D. Regulacje techniczne, standardy, procedury oceny zgodności, w tym system obowiązkowej certyfikacji (*China Compulsory Certification* – CCC). Otrzymanie certyfikatu CCC jest wyjątkowo uciążliwe, pracochłonne i kosztowne. Problem ten dotyczy wielu sektorów, w tym zwłaszcza sektora IT, motoryzacyjnego i ceramicznego,
- E. Wymogi local content (*Buy Chinese*) – dyskryminacja przedsiębiorstw zagranicznych zwłaszcza w zamówieniach rządowych,
- F. Utrudniony dostęp do surowców – Chiny stosują szereg restrykcji, tj. licencje i kwoty eksportowe, cła eksportowe oraz inne wymagania administracyjne w dostępie do surowców (np. metali ziem rzadkich, wolframu i molibdenu), mających strategiczne znaczenie dla rozwoju poszczególnych sektorów i technologii.

W opublikowanym przez Bank Światowy raporcie *Doing Business 2020*, Chiny zajęły 31. pozycję wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek pod względem warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej. Stanowi to awans o 15 miejsc w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

W raporcie *European Business in China: Business Confidence Survey 2020*, publikowanym w cyklu corocznym przez Izbę Handlową Unii Europejskiej w Chinach (EUCCC) obecne na rynku chińskim firmy europejskie podkreślały, iż wciąż borykają się z barierami w dostępie do rynku chińskiego. 15% ankietowanych firm doświadcza barier bezpośrednich (np. zakaz inwestycji zagranicznych w wybranych sektorach), podczas gdy 29% odczuwa bariery pośrednie, np. problemy w uzyskaniu licencji, czy niejednoznaczne przepisy administracyjne i ich interpretacja przez chińskie urzędy.

41% ankietowanych firm odnotowało liberalizację w dostępie do rynku, lecz nie we wszystkich branżach ułatwienia były odczuwalne. Najlepiej otwarciu rynku chińskiego jest oceniane przez branżę usług finansowych, ochrony środowiska, hotelarstwo i przemysł motoryzacyjny. Najgorzej perspektywy otwarcia rynku chińskiego są oceniane przez firmy z sektorów teleinformatycznego, usług prawnych, urządzeń medycznych. 54% firm uważa, że chińskie firmy w ich sektorach mają lepszy dostęp do rynku UE niż firmy europejskie do rynku Chin.

W tym samym badaniu 49% badanych oceniło, że prowadzenie działalności w Chinach przez firmy zagraniczne stało się coraz trudniejsze. Wśród głównych przyczyn takiej oceny wskazuje się nieprzychylnie w porównaniu do firm krajowych interpretacje i wdrażanie regulacji (40% ankietowanych). Wśród trzech najważniejszych barier regulacyjnych dla firm zagranicznych wskazano: niejednoznaczność przepisów i regulacji, nieprzewidywalność zmian w otoczeniu regulacyjnym i uznaniowość w egzekucji istniejącego prawa.

Osobnym problemem pozostaje kwestia oszustw biznesowych, wobec których zagraniczne placówki dyplomatyczne często pozostają bezsilne.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej (2017–2020)

- **8 czerwca 2017 r.** w Ningbo (ChRL) odbyło się posiedzenie polsko-chińskiej Wspólnej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej. Współprzewodniczyli mu minister P. Choraży, podsekretarz stanu w MR, oraz wiceminister handlu ChRL, Fu Ziyang.
- **6–7 czerwca 2018 r.** minister T. Kościński, podsekretarz stanu w MPiT, wziął udział w spotkaniu ministrów handlu i gospodarek państw Europy Środkowo-Wschodniej i Chin w Ningbo (format „16+1”), a także odbył spotkanie z wiceministrem handlu ChRL, Renem Hongbingiem i wystąpił jako mówca w sesji otwierającej *China-CEEC Investment & Cooperation Symposium*.
- **17 września 2019 r.** minister przedsiębiorczości i technologii J. Emilewicz przyjął delegację Centrum Badań Rozwoju Rady Państwa ChRL na czele z wiceprzewodniczącym tej instytucji, ministrem Wang Anshunem.
- **5–6 listopada 2018 r.** minister T. Kościński, podsekretarz stanu w MPiT, wspólnie z ministrem rolnictwa i rozwoju wsi J.K. Ardanowskim i szefem gabinetu politycznego Prezesa Rady Ministrów M. Suskim wziął udział w I edycji targów China International Import Expo w Szanghaju.
- **7 listopada 2018 r.** minister T. Kościński, podsekretarz stanu w MPiT, złożył wizytę w Hongkongu, w której trakcie odbył spotkania z przedstawicielami Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: Elizą Lee Man-ching (Permanent Secretary for Commerce and Economic Development), Raymondem Yip (Deputy Executive Director, Hong Kong Trade Development Council), Vincentem Lee (Executive Director, Hong Kong Monetary Authority), Johnny’em Chan Kwong-ming, (Chinese General Chamber of Commerce).
- **22 listopada 2018 r.** minister T. Kościński, podsekretarz stanu w MPiT, złożył wizytę w Chendgu, w której trakcie wziął udział w otwarciu Zagranicznego Biura Handlowego PAIH oraz odbył spotkanie z przedstawicielami władz prowincji Syczuan.
- **20–21 września 2019 r.** minister M. Ociepa, sekretarz stanu w MPiT, wziął udział 16. edycji targów China-ASEAN Expo w Nanning, w trakcie której Polska funkcję „specjalnego kraju partnerskiego”. Minister odbył spotkania z wicepremierem ChRL Han Zheng, wiceministrem handlu ChRL Yu Jianhua, a także gubernatorem regionu autonomicznego Guangxi-Zhuang Chen Wu.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Chiny są ogromnym rynkiem o popycie na duże ilości towarów. W 2018 r. wartość chińskiego importu towarowego przekroczyła 2 mld USD. W toku dotychczasowej współpracy gospodarczej z Chinami zidentyfikowano następujące sektory, w których polscy przedsiębiorcy potencjalnie mogą odnieść sukces eksportowy w Chinach.

Artykuły rolno-spożywcze

W Chinach systematycznie rośnie popyt na zagraniczne produkty rolno-spożywcze. Jest on napędzany wzrostem zamożności społeczeństwa, które przywiązuje co raz większą wagę do jakości kupowanej żywności, a także niewystarczającą produkcją krajową. W latach 2011–2017 wartość importu artykułów rolno-spożywczych wzrosła z 32,5 mld USD do 99 mld USD.

Do najbardziej perspektywicznych produktów eksportowych do Chin można zaliczyć: przetwory mleczarskie i ich komponenty, produkty spożywcze dla niemowląt i dzieci, zboża i produkty zbożowe, mięso drobiowe, wyroby cukiernicze i czekoladę, świeże owoce i warzywa (także mrożone i ich przetwory), półprodukty dla przemysłu spożywczego.

Ochrona środowiska („zielone technologie”)

Ochrona środowiska zajmuje od kilku lat coraz ważniejsze miejsce w polityce gospodarczej rządu ChRL. W ostatnich kilku latach roczny import towarów związanych z tą dziedziną wyniósł ok. 60 mld USD.

Spośród urządzeń i usług środowiskowych, które mają szanse znaleźć nabywców na rynku chińskim wymienić można m.in. usługi realizacji kompletnych projektów inwestycyjnych (oczyszczalnie ścieków, stacje uzdatniania wody, stacje utylizacji odpadów stałych, filtry); urządzenia do monitoringu jakości wody lub jej uzdatniania do spożycia, urządzenia do monitoringu i kontroli jakości powietrza, sprzęt i rozwiązania w zakresie recyklingu surowców wtórnych, sprzęt i rozwiązania w zakresie separacji lub sortowania odpadów stałych, urządzenia związane z rewitalizacją gleb i obszarów pokopalnianych.

Maszyny i urządzenia wykorzystywane w górnictwie i energetyce

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi eksportu maszyn górniczych jest utrzymujący się na wysokim poziomie popyt, który ma związek także z rozwojem w pokrewnych branż przemysłu (budownictwo drogowe, hydroenergetyka), w których występuje zapotrzebowanie na sprzęt o podobnej jakości i specyfikacji technicznej. Perspektywy wzrostu eksportu do Chin mają również różne maszyny i urządzenia dla sektora energetyki.

W tym kontekście wskazać można m.in.: maszyny i urządzenia górnicze oraz urządzenia zwiększające bezpieczeństwo pracy w górnictwie, technologie wytwarzania energii i urządzenia energetycznie, technologie ciśnieniowego zgazowania węgla.

Meble

Wraz z bogaceniem się społeczeństwa chińskiego rośnie popyt na trwałe dobra konsumpcyjne, takie jak meble. Wyposażenie gospodarstwa domowego nie jest traktowane tylko jako konieczność; ma ono raczej charakter estetyczny i coraz częściej stanowi ważny symbol statusu społecznego. Od 2004 roku, Chiny są największym eksporterem mebli, a od roku 2009, głównym ich konsumentem.

Bursztyn

Zakłady w Chinach przerabiają rocznie od kilkudziesięciu do nawet kilkuset ton bursztynu. Zapotrzebowanie na bursztyn stale rośnie, wraz z bogaceniem się tutejszego społeczeństwa. Bursztyn, uważany przez wielu chińskich konsumentów za jeden z siedmiu szczęśliwych kamieni Buddy, stanowi wciąż jedną z wizytówek Polski na chińskim rynku.

9. Polskie placówki dyplomatyczne i handlowe w ChRL

Ambasada RP w Pekinie

Ambasador Wojciech Zajączkowski
1 Ritan Rd., Beijing, P.R. China, 100600
Tel.: +86 10 653 21 235
e-mail: pekin.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.pekin.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Szanghaju

Konsul Generalny Marek Ciesielczuk
618 Jianguo Xi Lu, Shanghai, P.R. China, 200031
tel.: (+ 86) 21 6433 9288, 21 6474 0765
e-mail: szanghaj.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.szanghaj.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Kantonie

Konsul Generalny Adam Bralczyk
63 Shamian Dajie, Guangzhou, P.R. China, 510130,
tel: +86 20 81219993,4
e-mail: kanton.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.kanton.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Chengdu

Konsul Generalny Grzegorz Morawski
26/F, Square One, 18 Dongyu St., Jinjiang District, Chengdu, P.R. China, 610016
tel: +86 28 8459 2585, 8459 2582, 8459 2583
e-mail: chengdu.kg.sekretariat@msz.gov.pl
www.chengdu.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Hongkongu

Konsul Generalny Aleksander Dańda
Room 2506, Hopewell Centre, 183 Queen's Road East, Wanchai, Hong Kong
tel: +852 2840 0779
e-mail: hongkong.kg.info@msz.gov.pl
www.hongkong.msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH S.A. w Szanghaju

dr Andrzej Juchniewicz – kierownik
Suite 1708, Cross Tower, No. 318 Fuzhou Road, Shanghai, Huangpu District, P.R. China, 200001
tel: +86 21 63309186, +86 13386080517
e-mail: andrzej.juchniewicz@paih.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH S.A. w Chengdu

Malgorzata Zawisza – Business Development Manager
Room 616, 6F, CCEC, 1577 Tianfu Avenue Middle Section, Chengdu, Sichuan, P.R. China, 610093
tel.: +86 13162377378
e-mail: malgorzata.zawisza@paih.gov.pl

10. Chińskie placówki dyplomatyczne i handlowe w Polsce

Ambasada ChRL w Warszawie

Ambasador Sun Linjiang
ul. Bonifraterska 1, 00-203 Warszawa
tel.: (22) 831 38 36
www.chinaembassy.org.pl

Konsulat Generalny ChRL w Gdańsku

Konsul Generalny Fan Xiaodong
Al. Grunwaldzka 1, 80-236 Gdańsk
tel.: (58) 340 26 20
e-mail: china@consulate.gda.pl

China Council for the Promotion of International Trade - Representative Office in Poland

Guo Peidong – Chief Representative
ul. Królewska 18, 00-103 Warszawa
tel.: (22) 255 68 50